

CHEAT SHEET

Hoe inspireer en activeer je politici voor circulair beleid?

1. Hoe maak je connectie met politici? Outside-in denken

Veel circulaire beleidscommunicatie blijft steken in technisch jargon en lineaire beleidslogica: we moeten sturen op reductie, inzetten op ketens, rapporteren op KPI's. Maar dit activeert zelden emotie, urgentie of eigenaarschap. Buiten de beleidsbubbel komt het over als taaie kost zonder herkenbare impact.

Outside-in framing draait het om. Het vertrekt niet vanuit structuren en sturingsinstrumenten, maar vanuit de context waarin beleidsmakers opereren:

- Ze zoeken naar samenhang tussen klimaat, economie en leefbaarheid.
- Ze willen betekenisvol beleid maken dat politiek en maatschappelijk beklijft.
- Ze hebben behoefte aan handelingsperspectief én draagvlak.
- Ze zoeken naar beleid dat welvaart en vooruitgang belooft, en niet opoffering.
- Ze willen beleid waarmee ze aanleiding geven tot populistische toorn
-

En ook hier is sociaal bewijs cruciaal: beleidsmakers raken pas echt gemotiveerd als ze zien dat andere gemeenten, regio's of ministeries er wél in slagen om circulaire ambities te vertalen naar concrete resultaten – met zichtbaar draagvlak.

Een slim frame laat dus zien: **dit is geen extra beleidsterrein, maar een hefboom** voor toekomstbestendige economie, lokale trots en maatschappelijke verbinding.

2. Grondframe: De 5 aanknopingspunten bij politici/beleidsmakers

Elke beleidsmaker wil zichtbaar verschil maken. Maar tussen ambitie en actie ligt een complex veld van dilemma's: draagvlak, uitvoerbaarheid, politieke druk, versnipperde verantwoordelijkheden. En daarbovenop komt nog iets anders: de angst om het frame van 'links, elitair beleid dat het leven van de gewone hardwerkende Nederlander duurder maakt' te voeden. Veel beleidsmakers willen wel, maar vrezen dat circulaire ambities populistische tegenkrachten in de kaart spelen.

Daarom is het zo belangrijk om framing aan te laten sluiten bij de **werkelijke drijfveren én kwetsbaarheden van beleidsmakers**. Die zijn niet alleen rationeel (beleid dat werkt), maar ook emotioneel (beleid dat draagvlak houdt, geen afbreukrisico oplevert, en politiek ‘verkoopbaar’ is). In de onderstaande tabel zie je vijf dominante *jobs-to-be-done* die beleidsmakers proberen te realiseren. Bij elk geven we aan hoe circulariteit daarbij een strategisch instrument kan zijn – inclusief sociaal bewijs van hoe andere regio’s dit al toepassen. Zo wordt circulaire economie geen los beleidsdomein, maar een **hefboom voor bredere maatschappelijke waarde** – én een verhaal dat bestuurlijk én politiek standhoudt.

Aanknopingspunt	Framing
1. Maatschappelijke relevantie creëren met beleid	Circulariteit als instrument voor lokale werkgelegenheid, welzijn en leefbaarheid. <i>Wethouders die circulaire hubs opzetten, vertellen hoe milieubeleid een onverwachte sociale functie krijgt: verbinding, zingeving, trots en concurrentieel voordeel voor bedrijven uit de regio.</i>
2. Strategisch economisch beleid voeren in onzekere tijden	Minder afhankelijkheid van geopolitiek = meer regionale veerkracht. <i>Beleidsmakers die circulaire bedrijvigheid stimuleren, merken dat dit sectoren aantrekt die minder kwetsbaar zijn bij internationale schokken.</i>
3. Innovatie aanjagen zonder weerstand	Circulariteit als kans in plaats van verplichting. <i>Regio’s die circulaire experimenten ruimte geven, vertellen dat ondernemers sneller meedoen als het voelt als innovatie, niet als last.</i>
4. Beleid zichtbaar laten landen bij burgers	Circulaire initiatieven als katalysator van vertrouwen en participatie. <i>Gemeenten met repair cafés, buurtkringlopen of deelinitiatieven rapporteren meer sociale cohesie én positiever imago van de overheid.</i>
5. Slimme koppelingen maken tussen opgaven	Circulair beleid als integrator: klimaat, energie, werk, grondstoffen. <i>Provincies die circulariteit koppelen aan woningbouw of landbouw vertellen dat het beleidsdomeinen verbindt en synergie creëert.</i>

3. Don’ts – Vijf framingfouten die politici doen afhaken

Waarom goedbedoeld beleid soms geen beweging oplevert

Beleidscommunicatie is vaak inside-out: technisch correct, maar psychologisch ineffectief. Of erger nog: het roept wantrouwen of verzet op – juist bij de groepen van wie je draagvlak nodig hebt. Zeker in het huidige politieke klimaat kan een verkeerd frame de indruk wekken van 'top-down opgelegd beleid', dat vooral lasten oplegt en weinig tastbare voordelen biedt. En precies dát is koren op de molen van populistische kritiek: dat circulaire ambities elitair zijn, ver weg van de gewone Nederlander, en leiden tot meer regels, meer kosten en minder vrijheid.

Daarom is het cruciaal om die reflex te vermijden. Een verkeerd frame roept weerstand op, nog vóór je verhaal begonnen is. Hieronder vind je vijf framingfouten die veel voorkomen in circulair beleid – en waarom ze averechts werken.

Framingfout	Waarom dit niet werkt
"We moeten onze klimaatdoelen halen"	Klinkt als een abstract excuus voor complex beleid. Maakt de transitie technocratisch. Wat burgers of ondernemers denken: 'Het is jullie doel, niet het mijne.'
"We zetten in op circulair inkopen en duurzaam aanbesteden"	Te intern, te procesgericht. Zegt niets over zichtbare impact. Wat mensen denken: 'Dus jullie praten vooral over dingen kopen van elkaar?'
"We bevorderen het sluiten van kringlopen"	Klinkt technisch, industrieel, ontoegankelijk. Niemand voelt zich aangesproken. Wat mensen denken: 'Mooi hoor, maar wat betekent dat voor mij?'
"We ontwikkelen een integrale grondstoffenstrategie"	Zonder vertaling naar concrete projecten voelt het als papieren werkelijkheid. Wat mensen denken: 'Wordt dit weer zo'n rapport dat in de la verdwijnt?'
"Circulariteit is onderdeel van onze duurzaamheidsambities"	Doet afbreuk aan circulariteit door het te laten opgaan in een containerbegrip. Wat mensen denken: 'Oh, dat is weer iets wat op alles lijkt te slaan en nergens concreet wordt.'

4. Wat framing niet kan oplossen: Randvoorwaarden

Beleid is de belichaming van het frame. Als het beleid iets anders doet dan wat het verhaal zegt, valt alles stil. Veel beleidsmakers willen wel, maar botsen op:

- Aanbestedingen die alsnog alleen op prijs worden gegund.
- Rijksregels die circulaire pilots vertragen of onmogelijk maken.
- Gebrek aan financiële instrumenten voor opschaling.

- Beperkte ruimte om te sturen op gedrag van burgers of bedrijven.

Zonder systeemverandering blijft circulariteit vaak een pilot zonder vervolg, een intentie zonder impact.

Dat is geen kwestie van framing, maar van **institutionele keuzes**: nieuwe kaders, prikkels, standaarden. Beleidsmakers hebben daarin een sleutelrol – niet alleen als vertellers van het verhaal, maar als ontwerpers van het speelveld waarin dat verhaal kán kloppen.

De frames die we hierboven hebben uitgewerkt kunnen juist helpen om de circulaire inspanningen te koppelen aan beleidsdoelen waar men wel makkelijker de handen voor op elkaar krijgt.

5. QenA – 10 vragen / bezwaren en hoe ze te beantwoorden

Zelfs de meest bevlogen beleidsmakers lopen vroeg of laat tegen twijfel aan: *kan dit wel, mag dit wel, werkt dit wel?* En dat is logisch. De circulaire transitie vraagt om ander beleid, ander taalgebruik én een ander politiek instinct. Wat je hier vindt zijn geen tegenargumenten, maar slimme herformuleringen die helpen om jezelf, je collega's of je bestuurders mee te nemen in een nieuw verhaal.

Want veel weerstand is geen afwijzing van de inhoud, maar een gebrek aan verbeelding over hoe het zou kunnen werken.

In onderstaande tabel vind je de tien meest gehoorde vragen, twijfels en bezwaren in beleidsland én hoe je die kunt herframen zonder te vervallen in idealisme of technocratie. Steeds met als doel: ruimte maken voor beweging, zonder politieke brokken.

Bezwaar	Antwoord
<i>We hebben al zoveel programma's lopen, kan dit erbij?</i>	Circulariteit is geen extra beleid – het is de brug tussen veel van wat al loopt: klimaat, energie, afval, werk, economie.
<i>Is er wel draagvlak voor circulair beleid?</i>	Van zodra we circulair beleid anders framen, zoals beleid dat inzet op duurzame lokale of regionale initiatieven, ontstaat het draagvlak vanzelf. Verkoop niet het circulaire beleid, maar hoe circulariteit ander beleidsdoelen aantrekkelijker maakt.
<i>We mogen niet sturen op gedrag van burgers.</i>	Dat hoeft ook niet. Je kunt wel het gedrag makkelijker, logischer en aantrekkelijker maken. Goede frames doen precies dat.

<i>Maar dit past niet binnen het huidige aanbestedingskader.</i>	Dan is dat precies waar beleidsinnovatie moet beginnen. Koplopers laten zien dat je aanbestedingen wél circulair kunt maken – als je de ruimte zoekt.
<i>Onze regio is nog niet zo ver.</i>	Juist daar ligt de kans om koploper te worden. In gebieden waar het nog niet vanzelf gaat, valt de meeste winst te halen.
<i>Dit wordt te duur.</i>	Niet handelen wordt straks veel duurder. Circulair beleid is preventief beleid – tegen grondstoffenschaarste, afvalkosten en (chanteerbare) afhankelijkheid van het buitenland.
<i>Burgers vinden dit te ingewikkeld.</i>	Niet als je het tastbaar maakt. Laat zien hoe het hun leven beter maakt: minder verspilling, lagere kosten, meer verbondenheid.
<i>Bedrijven willen vooral ruimte, geen regels.</i>	Bedrijven vragen juist om helderheid en gelijk speelveld. Beleidsmakers kunnen richting geven – en dát biedt juist ruimte. Bij circulair beleid hebben lokale en regionale partijen zelfs potentieel een stapje voor.
<i>We willen eerst meer onderzoek doen.</i>	Begrijpelijk. Maar je kunt al starten met leren door te doen. Veel gemeenten doen pilots mét impact en gebruiken de uitkomsten voor beleid.

WE ARE

Tom De Bruyne
tom@wearesata.com
 0655360771